

ПОДІЛЛЯ.

ФІЛОЛОГІЧНІ СТУДІЇ

ВИПУСК СІМНАДЦЯТИЙ

ТОМ ПЕРШИЙ

Хмельницький національний університет
Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра української філології

ПОДІЛЛЯ.
ФІЛОЛОГІЧНІ СТУДІЇ

Випуск сімнадцятий
Том перший

Електронний збірник наукових праць

Хмельницький

2024

УДК 908(477.43)

ББК 26.891

П 44

Поділля. Філологічні студії: електронний збірник наукових праць.
Головний редактор М. Торчинський. Хмельницький, 2024. Випуск
сімнадцятий. Том перший. 168 с.

Рекомендовано до друку на засіданні кафедри української філології Хмельницького національного університету (протокол № 9 від 8 травня 2024 року).

Редакційна колегія: Марія Гавриш, Василь Денисюк, Олена Дорофєєва, Любов Олійник, Валентина Папушина, Інна Приймак, Наталія Торчинська, Михайло Торчинський (головний редактор, відповідальний за випуск), Оксана Ющишина, Анатолій Янчишин.

Збірник наукових праць містить статті студентів бакалаврату та учнів закладів середньої освіти, присвячені аналізу проблем, пов'язаних із вивченням української мови та української і зарубіжної літератури.

Для мовознавців, літературознавців, методистів, учителів та всіх, хто цікавиться філологічними питаннями.

ББК 26.891

П 44

© Автори статей, 2024

© Хмельницький

ЗМІСТ

<i>АНТОСІНА Катерина. Екзистенційне світобачення крізь призму образів у текстах Бориса Гуменюка.....</i>	<i>6</i>
<i>ВОРОБІЙОВ Данило. Інклюзивна література в українському культурному просторі.....</i>	<i>14</i>
<i>ГАСЮК Катерина. Потенціал психологічних травм головних героїв роману Сари Сміт «Санаторій».....</i>	<i>20</i>
<i>ГУЦАЛ Амелія. Формування фантазійних світів для дітей.....</i>	<i>27</i>
<i>ДРОНЯК Лариса. Методика вивчення фемінітивів у закладах загальної середньої освіти.....</i>	<i>31</i>
<i>ДУДА Луїза. Фразеологізми біблійного походження (біблеїзми) в щоденній комунікації мешканців Хмельницького.....</i>	<i>35</i>
<i>ЗАТЄЄВА Вікторія. «Кримські сонети» Адама Міцкевича: символ зв'язку з Україною.....</i>	<i>42</i>
<i>ЗИЩУК Дарина. Специфіка відображення національної ідентичності в романі Ніни Кур'яти «Дзвінка. Українка, народжена в СРСР».....</i>	<i>46</i>
<i>ЗМЕРЗЛА Вікторія. Особливості спілкування в соціальних мережах.....</i>	<i>54</i>
<i>КУЗЬ Владислав. Самотність «маленької людини» у світі абсурду (за новелою Ф. Кафки «Перевтілення»).....</i>	<i>58</i>
<i>ЛАВРЕНЮК Анастасія. Художні особливості творчої манери Юрія Андруховича.....</i>	<i>64</i>
<i>МОЦНА Діана. Особливості утилітарно-сакральної словесності в okazіально-обрядовому фольклорі українців.....</i>	<i>69</i>
<i>ОРИШНЮК Вікторія. Структурно-семантичні особливості фразеологізмів у лексиці говірки села Качанівка Тернопільського району Тернопільської області.....</i>	<i>80</i>
<i>ПИЛИПЧУК Оксана. Прізвища жителів селища Нова Ушиця ХІХ–ХХІ століть.....</i>	<i>87</i>

*Вікторія ЗАТЄЄВА, студентка групи СОА-21-1
Хмельницького національного університету
Наукова керівниця – Олена ДОРОФЄЄВА,
кандидатка філологічних наук,
доцентка кафедри іншомовної освіти
і міжкультурної комунікації*

**«КРИМСЬКІ СОНЕТИ» АДАМА МІЦКЕВИЧА:
СИМВОЛ ЗВ'ЯЗКУ З УКРАЇНОЮ**

У статті здійснено спробу розкрити символ зв'язку Адама Міцкевича з Україною у сонетах «Кримські сонети» та за допомогою літературного аналізу визначити теми та мотиви, історичний і культурний контекст, а також його ностальгію за батьківщиною.

Ключові слова: *ліричний герой, мотив, палігрим, сонет.*

Одним із найбільш видатних польських романтичних поетів, який мав тісний зв'язок з Україною, був Адам Міцкевич. Цикл «Кримські сонети», написаний під час подорожі в Крим, став свідченням його захоплення українськими краєвидами та глибокого розуміння української культури.

У статті ми розглянемо «Кримські сонети» як символ зв'язку Міцкевича з Україною, дослідимо теми та мотиви, наявні в сонетах, історичний і культурний контекст, в якому вони були написані, з'ясуємо, як сонети відображають його емоційний зв'язок з Україною та її народом, а також ностальгію за батьківщиною. Актуальність цієї теми полягає в тому, що в сучасному світі важливо не забувати про національний колорит і цінувати здобутки минулого.

Приїхавши до Одеси, молодий польський поет вступив до Віленського університету, де приєднався до таємного польського товариства – так званих «Філоматів». Юні учасники стверджували, що прагнуть знань, та насправді

замислювалися про визволення й об'єднання Польщі. На той час, після трьох поділів Речі Посполитої, польська держава втратила незалежність і входила до складу Російської імперії як автономне королівство, але прагнення свободи нікуди не поділося і зрештою вже за кілька років вилилося у славнозвісне Листопадове повстання. Однак тоді революціонерів швидко викрили, заарештували та ув'язнили, а Адам Міцкевич, хоч і уникнув найсуворішого покарання, все ж був змушений покинути рідні землі й вирушити до Петербурга, а вже звідти – в Україну [2].

Його двомісячна подорож у Крим справила сильне враження і надихнула на створення прекрасного циклу «Кримських сонетів», що складаються з 18 творів. Сонети є мелодійними, глибоколіричними та проникливими; в кожному з них відчувається дух Півдня, і вони є своєрідним ліричним щоденником поета.

Однією з головних тем поезії є природа, яка розкривається Міцкевичем надзвичайно поетично за допомогою метафор і епітетів. Читаючи збірку, ми ніби бачимо величні гори, бурхливе море, казкові кримські ландшафти; особливо чарівно описує поет кримські ночі. Заразом читачі потрапляють під вплив цих чарів, відчують єдність людини і природи, вловлюють звуки та запахи ночі. Природа в сонетах Міцкевича нерозривна з душею людини, у них відчувається паралель між морем та думками, між рішучим духом і вітрилом. Ця своєрідна природа півострова та місця з історичною цінністю надихали поета на глибокі філософські роздуми.

У відомому сонеті «Бахчисарай» Міцкевич описує свої враження після прогулянки по давньому палацу кримського хана – Бахчисараю, що був окрасою всієї могутньої імперії. Нині залишився тільки фонтан, що символізує вічність вільного духу людини від тиранії владарів та навіть від часу. Поет робить висновок, що ні слава, ні влада, ні навіть любов не є вічними під місяцем, і єдине, що залишається, – це духовність: *«Немає вас, а джерело дзвенить»* [1].

Окрім теми «природа», також простежується мотив подорожей, коли поет поринає в зовсім інший світ – світ природи, до того ж, природи південної,

незвичайної, де починає шукати мудрості, нового сенсу життя. Тому важливим образом у сонетах часто виступає пілігрим, який є паломником, що подорожує святими місцями, покликаний певними релігійними почуттями [3].

Саме південна природа – така незвичайна, яскрава, навіть екзотична – викликає у свідомості ліричного героя, що забрався так далеко від рідного краю, постійні й сумні думки про свою Литву. Тема батьківщини, гостре відчуття відірваності від неї й надалі залишиться лейтмотивом «Кримських сонетів». Пілігрим розумом сприймає красу Криму, але серцем завжди з Литвою, він відчуває себе приреченим на постійні мандри далекими країнами і навіть зазначає, що трясовини рідної Литви йому миліші за кримські шовковиці. У нього надзвичайно багато душевних поривань, які хочуть знайти втілення, саме тому герой прагне осмислити, чому йому випала така трагічна доля – віднайти свій шлях у житті. Але пілігрим – чужинець, який все ще потребує пояснень, тому в духовних пошуках героєві допомагає наставник Мірза, який є у цьому світі – свій, йому підкоряються будь-які небезпечні прірви і найвищі гори [3]:

Там, де гірські орли не залітали зроду,

Спить грім в колісці з хмар, повитий у туман.

Там лиш зоря над мій підноситься тюрбан.

То Чатирдаг!

У наведеному вище уривку автор розкриває пілігриму символічний зміст мови, якою природа звертається до людини.

Яскравим є і сонет про яструба, який показує почуття поета в часи перебування в чужому оточенні. У ньому автор наділяє ліричного героя безпосередньо власними почуттями, порівнює себе з гордим, але підбитим яструбом, який відчуває небезпеку, перебуваючи на чужині.

Висновковуючи, можемо стверджувати, що цикл «Кримські сонети» Адама Міцкевича свідчить не лише про його захоплення красою Криму, а й відображає глибоке розуміння української культури та ностальгію за рідною землею і залишається важливим свідченням його поетичного таланту та

внутрішнього світу. Міцкевич, відправившись до Криму, не лише відкрив для себе нові ландшафти та природну красу, але й знайшов втілення власних емоцій, почуттів у творчості, усвідомлення відірваності від батьківщини та бажання знайти шлях у житті.

Список використаної літератури

1.«Кримські сонети» А. Міцкевича (аналіз, тема, ідея, образи, історія написання). URL: <https://ukrtvory.in.ua/krimski-soneti-a-mickevicha-analiz-tema-ideya-obrazi-istoriya-napisannya/> (дата звернення: 14.04.2024).

2.Пітик А., Пітик К. Про блукання вічні та про Крим: українське прочитання сонетів Міцкевича. URL: <https://culture.pl/ua/stattia/pro-blukannya-vichni-ta-pro-krym-ukrayinske-prochytannya-sonetiv-mitskevycha> (дата звернення: 14.04.2024).

3.Теплінський М. Про сонети Адама Міцкевича і переклади Максима Рильського. URL: <chrome-extension://efaidnbnmnnibpcajpcglclefindmkaj/https://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.desklight-9905ca2b-4b6b-4d99-9a8a-ed757b9ff5e0/c/1Teplinski.pdf> (дата звернення: 14.04.2024).